

GLAS GORENJSKE

GLASILLO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETNO XIII., ST. 7 — CENA 10 DIN

PONEDELJEK, 8. FEBRUARJA 1960

V drugo desetletje

Naše delavsko samoupravljanje praznuje deset let obstoja, deset let dela in izkušenj. Ob prestopu v drugo desetletje, pa dajejo tem organom še poseben počas priprave na nove volitve delavskih svetov. Sedaj delavski sveti so bili izvoljeni predlanskim.

V našem okraju je 126 gospodarskih organizacij, katerih samoupravni organi vključujejo 4049 delavcev in delavk. V okviru Jugoslavije pa je v delavskih svetih nad 220.000 delavcev, kar dokazuje, kako široka je ta oblika samoupravljanja, kako se uresničuje geslo: Tovarne delavcem!

Ob tem jubileju pa kažejo meniti kvalitetno spremembu družbenih odnosov ob uveljavljanju neposrednih proizvajalcev pri gospodarjenju s sredstvi in dobrinami sploh. Prva leta so bili ti organi še dokaj nedoločeni, brez izkušenj. Zato tudi njihovega vpliva ni bilo takoj čutiti. Toda vzopredno z usposabljanjem delavcev v teh organih je tudi zakonodaja puščala delavskim svetom vedno večje pravice. Hkrati pa tudi vedno večje odgovornosti. Naj bo dovolj samo ugotovitev, da smo danes delavski sveti svobodno razpolagati s 40 odstotki dohodka gospodarskih organizacij.

Najzgornje priceljalo o delu dosedanjih samoupravnih organov je v povečani proizvodnji in nenehnem dviganju ekonomike moči naše dežele. Vse več je namreč splošnih predpisov, ki svobodno dopuščajo samoupravnim organom, da odločajo med splošnimi in individualnimi interesami, med skupnimi problemi našega gospodarstva in posameznimi ostanki lokalizma. Delavski sveti pa so pri vseh teh izkušnjah dokazali vsestransko družbeno zavest. To se je pokazalo ob številnih primerih, a najbolj svet je lanski primer tako imenovanih »dveh tretjin«, ko je brez določenih predpisov šlo za izpolnjevanje politične parole v korist družbenega standarda.

Tudi sedaj imajo delavski sveti velike naloge. Tu gre za utrjevanje odnosov med podjetji in komuno, za urejevanje odnosov med ljudmi v kolektivih, za uveljavljanje novega načina nagajevanja in kot osrednja naloga — za nenehno vzdrževanje delovne storilnosti. Letošnja naloga je tudi izpolnit petletni načrt že letos. Zelo važna je tudi naloga večjega sodelovanja samoupravnih organov in kolektivov kot celote.

Velike so še težave, ki jih imajo pred seboj samoupravni organi. Toda ob primerjavi s prejšnjem potjo, z že pridobljenimi izkušnjami, se jih smemo lotiti z optimizmom.

K. M.

SOLSKA SKUPNOST NA INDUSTRIJSKI TEKSTILNI SOLI V KRAJU

Po reformi učno-vzgojnega dela na splošno izobraževalnih šolah so začele tudi strokovne šole iskat nove načine dela pri moralno-politični, družbeni in strokovni vzgoji mladine. Tega se zaveda tudi šolska skupnost na Industrijski tekstilni soli v Kranju, ki je v ta namen 3. februarja sklicala sestanek vseh vajenik in vajencev. Med drugim so se seznanili tudi s programom tekmovanja, ki ga bo šolska skupnost Industrijske tekstilne šole napovedala raznim šolam v okraju. Tekmovalni načrt bodo odposlali vsem strokovnim šolam, tekstilnim tovarnam, iz katerih so vajenci, in še nekatere organizacij ter ustavnim, ki so neposredno zainteresirane za strokovni in potičeni dvig vajencev.

Ko

S prvi občinskih konferenc Zveze borcov

Naloge borcev še niso končane

JESENICE-RADOVLJICA, 7. februarja. — V januarju so bili v vseh naših krajin občini zbori organizacij Zveze borcev. V občini Kranj, kjer je 30 osnovnih organizacij, v večjih tovarnah pa 4 aktivi, so bili zadnji občini zbori pretekli teden. Za občini zbori so se že začele občinske konference. Prve so bile danes, in sicer v občini Jesenice in Radovljica.

Značilno za prve konference, kakor tudi za minule občne zbrane je, da so bili lani te organizacije dokaj bolj delavne. Občni zbori in konference se ne izgubljajo v drobnih socialnih problemih posameznih članov, marveč se vse bolj usmerjajo k postavljanju spomenikov, prenaranju tradicije na mlajši rod, zbiranje in opisovanje spominov iz NOB itd. Na to prelomico je lani deloma vplivalo 40-letnica KPJ in razne manifestacije, ki so se jih organizacije ZB udeleževala. Tudi programi prihodnjega dela so obeleženi z novimi važnimi nalogami. To še zlasti sprito priprav na IV. kongres ZB in priprav na 20-letnico vstaje, ki bo prihodnje leto.

V Radovljici ...

Delegati Občinske konference ZB v Radovljici, ki so zastopali 1043 članov, kolikor jih je v tej občini, so na današnji konferenci govorili zlasti o neposrednih nalogah o družbeno-politični vlogi preživelih borcev v današnjem življenu.

Poročilo sta prebrala dosedanji predsednik Stanko Adam in predsednik Miro Komar. — V imenu Okrajnega odbora ZB pa je na konferenci govoril tudi predsednik tegoričega organa tov. Ivan Bertonej.

Med prihodnje naloge so med drugim vključili tudi sklep, da bodo letos zajeli v svoje organe vse tiste, ki imajo za to pogoje, da bodo začeli sistematično zbirati podatke o padlih borcih in pa gradivo za dokumentacijo iz NOB in revolucije sploh, da bodo osnovne organizacije na terenu še tesneje sodelovalo z organizacijami in podobno.

Velika neposredna vloga pa je, dokončno urediti spomenik in kopališče padlih borcev v Radovljici, kjer je pokopan tudi narodni heroj Jože Gregorčič. Neposredna naloga je tudi organizacija okraj-

ne proslove, ki bo maja v Begunjah v okviru 15-letnice osvoboditve.

... in na Jesenicah

Po poročilu, ki ga je podal danes na občinski konferenci ZB na Jesenicah dosedanji predsednik te organizacije Andrej Podvin, je bilo zelo živahnega razprave. Na konferenci so bili razen 118 delegatov tudi mnogi gostje in predstavniki družbenih in političnih organizacij ter predstavniki JLA.

V imenu Okrajnega odbora ZB pa je konferenci prisostvoval Franc Konobelj.

Naučni so živahnno razpravljali o dejavnosti te organizacije in o postavljaju spomenika, za katerega je določena lokacija pri železniški postaji.

Precerj so govorili tudi o nekaterih ekonomskih vprašanjih preživelih borcev in o stanovanjskih problemih posameznikov. Ob tem

SNEG OVIRA PROMET

Po vsej Makedoniji je zapadlo toliko snega da je cestni promet močno otežkočen, ponekod pa so ga morali sploh ustaviti.

TOVARNI PLANIKI ZAKLJUČILI SEMINAR ZA NORMIRANJE DELA

Pred nagrobnim spomenikom dr. Franceta Prešerna v Kranju se v teh dneh zbirajo dijaki kranjskih in drugih šol. Spominu velikega poeta so se oddolžili s številnimi venci in recitacijami njegovih nesmrtnih verzov

je nekatere probleme tolmačil tudi predsednik Občne Franc Treven. Letos, kot je povedal, bodo tam začeli graditi novih 300 stanovanj.

V okviru prihodnjih nalog so precej govorili o organizaciji 15-letnice osvoboditve, ki jo proslavljamo letos, o skrbih za otroke padlih borcev itd.

~~Zvez naša vsej grode,~~
~~Te hripeni lotnik dan,~~
~~De, koda sonce kodi,~~
~~Priprav iz roča bo pragnan,~~
~~De, rojek~~
~~Post bo vrat,~~
~~Ne vrág le zosed bo majak.~~

~~Na zadnjem je pogatli~~
~~Kozarice za to vodigrimo~~
~~ki sp za to je zbrali,~~
~~Te, dobri, ū sirci mislimo,~~
~~Dokaj dne~~
~~Naj zivi~~
~~Bog, kar nas dobrih ljude~~

8. februar je največji slovenski kulturni praznik. Vsako leto na ta dan se spominjamo obletnice smrti velikega genija slovenske besede. In ne samo to. Spominjamo se tudi, da je s Prešernovimi verzi slovenski jezik postal enakovreden jezikom narodov, ki so si takrat lastili kulturno in vsestransko prvenstvo. Besede, ki jih je zapisal pero nesmrtnega genija, so klicale takrat zatravn slovenski narod tudi na upor. To dokazuje ena največjih njegovih stvaritev, »Zdravljice«, s katero je moral čakati štiri leta, da jo je lahko objavil. Cenzura mu je del verzov prečrtaла in mu dovolila objaviti le okrnjeno pesem. Prešeren pa ni poznal kompromisa in je zato raje čakal štiri leta, da je »Zdravljice« prišla med ljudi takšna, kot je želel. — Na sliki: faksimile Prešernove »Zdravljice«, ki jo je cenzura prečrtała

Uspehi in pomanjkljivosti aktivov mladih zadružnikov

Slaba povezava s političnimi in družbenimi organizacijami

V teh dneh, ko se vse kmetijske zadruge na Gorenjskem pripravljajo na občne zbrane, bi bilo treba več razmisljati tudi o delu aktivov mladih zadružnikov, ki bo do tudi v tem času imeli svoje občne zbrane. Dosedanji občni zbori aktivov so namreč pokazali, da se stanje v teh aktivih od prejšnjih let ni bistveno izboljšalo. Vzrok za to je treba iskati v premajhni pomoči kmetijskih zadružnikov in političnih ter družbenih organizacij, ki ne niso zavedale svoje odgovornosti za delo kmetijske mladine.

Na Gorenjskem se s kmetijstvom ukvarja komaj 20% vsega prebivalstva. Nedavna anketa je pokazala, da se na Gorenjskem ukvarja s kmetijstvom 1250 mladih kmetijskih ljudi. V okraju dela 40 aktivov mladih zadružnikov s 1.100 članji, od katerih je aktivna le polovica, ostali pa bolj ali manj le životlino. Lani so aktivni obdelovali le 3.90 ha zemljišč, kar je vsekakor premalo, predvsem še, če upoštevamo, da so bile te po-

vršne še močno razdrobljene in zato mladi niso mogli prikazati na njih uspehe mehanizacije. Aktivi bodo morali dobiti večje kompleksne zemljišč, ki naj bi bili v okviru zadružnih ekonomij, na katerih bo možna uporaba vseh modernih agrotehničnih sredstev. Na teh površinah naj bi mladi pridobili potrebno strokovno znanje, da bi se pozneje lahko zaposili na družbenih posvetih, zadružnih ekonomijah in obratih kot kvalificirani delavci.

Tudi delo kmetijsko-gospodarskih šol iz leta v leto zastaja ali celo nazaduje. Letos imajo pouk te tri 45 učenc, medtem ko jih je bilo lani še 5 s 125 učenci. Razen tega so mladi premalo zastopani v samoupravnih organih kmetijskih zadružnikov. V zadružnih svetih in upravnih odborih je komaj 16,5% mladi, medtem ko v organih upravljanja kmetijskih poslovnih zvez vseh mlađin, predvsem mladih zadružnikov.

Na Gorenjskem se s kmetijstvom ukvarja komaj 20% vsega prebivalstva. Nedavna anketa je pokazala, da se na Gorenjskem ukvarja s kmetijstvom 1250 mladih kmetijskih ljudi. V okraju dela 40 aktivov mladih zadružnikov s 1.100 članji, od katerih je aktivna le polovica, ostali pa bolj ali manj le životlino. Lani so aktivni obdelovali le 3.90 ha zemljišč, kar je vsekakor premalo, predvsem še, če upoštevamo, da so bile te po-

vršne še močno razdrobljene in zato mladi niso mogli prikazati na njih uspehe mehanizacije. Aktivi bodo morali dobiti večje kompleksne zemljišč, ki naj bi bili v okviru zadružnih ekonomij, na katerih bo možna uporaba vseh modernih agrotehničnih sredstev. Na teh površinah naj bi mladi pridobili potrebno strokovno znanje, da bi se pozneje lahko zaposili na družbenih posvetih, zadružnih ekonomijah in obratih kot kvalificirani delavci.

O teh vprašanjih so 5. februarja razpravljali na razširjeni seji Občinskega sindikalnega sveta v 14 gospodarskih organizacijah, kar predstavlja približno 10 odstotkov zapošlenih.

Na vprašanje, če na osnovi sedanjega sistema lahko izračunajo osebni dohodek, je le 57 odstotkov delavcev odgovorilo pritrđilno. Samo 53 odstotkov delavcev je izjavilo, da sedanjem sistem nagajevanja pozitivno deluje na razpoloženje, 40 odstotkov pa je izjavilo, da ta ugodno vpliva na delovno storilnost, 32 odstotkov anketiranih pa meni, da bi lahko s tem siste-

mom nagajevanja nadaljevali še naprej. Veliko število delavcev torej meni, da je novi način nagajevanja preveč zamoten, da ni stimulativen in, kar je najvažnejša ugotovitev, da je torej ta sistem treba izpopolniti.

Na vprašanje, če na osnovi sedanjega sistema lahko izračunajo osebni dohodek, je le 57 odstotkov delavcev odgovorilo pritrđilno. Samo 53 odstotkov delavcev je izjavilo, da sedanjem sistem nagajevanja pozitivno deluje na razpoloženje, 40 odstotkov pa je izjavilo, da ta ugodno vpliva na delovno storilnost, 32 odstotkov anketiranih pa meni, da bi lahko s tem siste-

mom nagajevanja nadaljevali še naprej. Veliko število delavcev torej meni, da je novi način nagajevanja preveč zamoten, da ni stimulativen in, kar je najvažnejša ugotovitev, da je torej ta sistem treba izpopolniti.

O teh vprašanjih so 5. februarja razpravljali na razširjeni seji Občinskega sindikalnega sveta v 14 gospodarskih organizacijah, kar predstavlja približno 10 odstotkov zapošlenih.

Razen tega so razpravljali tudi o pripravah sindikalnih organizacij na nove volitve delavskih svetov in pripravah na letosnji Dan žena — 8. marec.

— I. c.

Izpopolniti, kar ni prav

To so v glavnem povedali delavci kranjskih podjetij v anketi o sistemu nagajevanja. Vse naprej. Veliko število delavcev torej meni, da je novi način nagajevanja preveč zamoten, da ni stimulativen in, kar je najvažnejša ugotovitev, da je torej ta sistem treba izpopolniti.

Ni vprašanje, če na osnovi sedanjega sistema lahko izračunajo osebni dohodek, je le 57 odstotkov delavcev odgovorilo pritrđilno. Samo 53 odstotkov delavcev je izjavilo, da sedanjem sistem nagajevanja pozitivno deluje na razpoloženje, 40 odstotkov pa je izjavilo, da ta ugodno vpliva na delovno storilnost, 32 odstotkov anketiranih pa meni, da bi lahko s tem siste-

mom nagajevanja nadaljevali še naprej. Veliko število delavcev torej meni, da je novi način nagajevanja preveč zamoten, da ni stimulativen in, kar je najvažnejša ugotovitev, da je torej ta sistem treba izpopolniti.

Mara Rekar je bila nepremagljiva, medtem ko so Bayčetu iz Ravne močno ogrožali prvo mesto Kobilice iz Gorj iz Tišov iz Bohinja.

(Nadaljevanje na 3. strani)

nih svetov in predsednike aktivov mladih zadružnikov organizirala posebno posvetovanje, ki pa se ga niso udeležili vsi povabljeni. Nedavno končani seminar v Dabajskem domu v Kranju je te slabosti precej odpravil. Vendar bo treba tudi v prihodnje gledati, da bo povezava aktivov mladih zadružnikov z zadružnimi in predvsem osnovnimi organizacijami Ljudske mladine Slovenije boljša. — an

EDWARD KARDELJ IN IVAN MAČEK V ISKR

KRANJ, 7. februarja. — Včeraj dopoldne okrog 10.45 ure sta prišla v tovarno Iskra v Kranju podpredsednik Zvezn

PABERKI PO SVETU

GLOBOKE KORENINE

Norveški liberalni list »Dagbladet« objavlja faksimile z upnega pisma, ki ga je že pred nekaj meseci poslal pomorski rekrutni štab v Kölnu nekemu polkovniku Lasenu. V tem pismu opozarja komanda polkovnika Lasena, da z ozirom na odločbo obrambnega ministra »noben Zid, ki je v sorodstvu z osebami, ki so bile preganjane med drugo svetovno vojno, ne more biti sprejet v Bundeswehr.«

Potem naj se pa še kdo čudi, odkod neradoma tako ostrav protižidovska gonja v Zapadni Nemčiji!

PRAVILEN ODGOVOR

Ko je bila antisemitska gonja v Zapadni Nemčiji na višku, je kancler Adenauer menil, da je prav, da tudi on javno obsoodi te izpade in zanika vsakršno zvezo med provokatorji in uradno nemško politiko. V govoru je močno zmanjšal pomen protižidovskih izpadov, ki jih baje povzročajo posamezni, neorganizirani malopridneži. Ob tej priliki je svetoval Nemcem, naj »fizično obračunajo z ljudmi, ki jih zasijo pri pisanju antisemitskih gesel.«

Sedaj pa okoli 12 ljudi toži starega kanclerja, ker baje ta njegov poziv ravaja ljudi k anarhiji, tako da noben Nemec na ulici ni več varen.

Sedaj stvari proučuje bonnski javni tožilec. Do sojenja bržkone ne bo prišlo. — Toda kljub temu velja zapisati: kaže poziv, takšen odgovor!

—an

KASNO PRIZNANJE

Bivši premier britanske vlade sir Anthony Eden je napisal svoje spomine. Pisano spominov je sploh moderno in jih mora napisati vsak količaj pomembnih vojskovodja in politik. Pa tudi koristri so, kajti marsikdaj šele iz njih zvemo kako zgodbovinsko resnico.

Eden je pravzaprav šele v svojih memoarjih napisal, da je Velika Britanija preko Francije v veliki meri vplivala na Izrael, da je leta 1956 napadel Egipt.

Znan je, da sta po klavrnem propagandi tega zločinskega razčrta, Eden in njegova vlada odločno demantirala vse trditve, da bi Velika Britanija na kakršenkoli način vplivala na Izrael.

PREVIDNOST

Ameriški senat je 2. februarja sprejel uredbo, s katero se pooblaščajo guvernerji posameznih ameriških držav, da imenujejo namestnike za tiste člane Predstavnškega doma (parlamenta), ki bi bili ubiti ob atomskem napadu. To pooblastilo bo veljalo le v primeru, če bo pri atomskem napadu ubitih preko polovico poslanec, ki jih je

—an

Ce pride do atomske vojne, bo verjetno najteže dobiti namestrike pa prav gotovo ne bo niti tistih, ki bi jih moral po novi uredbi imenovati. — O tem bi zakonodajalci moral resnej razmišljati! ABC

Tekma v jedrskem oboroževanju in poizkusi z atomskim orožjem, predstavljajo vse večjo nevarnost za človeštvo. Atomska bomba, ki je 1945. leta eksplodirala v Hirošimi, je bila prava igračka proti tistim atomskim bombam, ki so jih sposobne proizvesti, ali pa jih imajo že proizvedene velike sile dana. Pa vendar je prav ta mala igračka prizadejala ogromno materialno škodo, pa ne samo to, marveč so se danes na povojni generaciji vidni sledovi strašnega uničevalnega učinka atomskega orožja.

Zato je jasno, da vse napredno svetovno javno mnenje izjava vse večji pritisk, naj se atomski poizkusi ne obnovijo več. Ze leta 1958 so atomske sile začasno ustavile jedrske poizkuse. Tedaj so sklenile, da bodo začele čimprej pogovore o sporezumu, s katerim bi določili pogoje za prenehanje vsakršnih atomskih poizkusov.

V Ženevi so se na jesen 1958. leta sestali jedrski strokovnjaki vseh atomskih sil in začeli razpravljati

iz naših krajev

GOSPODINJSKI BIRO V ŠKOFJI LOKI

Gospodinjski biro v Škofji Loki je zelo delaven. Vodi servisno pralnico, preskrbuje podjetje Dom s čipkarskimi izdelki in nudji gospodinjam razne drobne usluge. Skozi vse leto prinaša za odrašne in mladino vrsto tečajev iz gospodinjske stroške.

V servisni pralnici z dvema pralnima strojema operejo na dan 50 kg perila. Potrebe po uslugah iz dneva v dan naraščajo, tako da bodo morali nabaviti še en pralni stroj, če bodo hoteli vsem ustreči. Gospodinjski biro posreduje in omogoča razvoj čipkarstva, saj vsak mesec prevzame od privatnikov čipke v vrednosti 400.000 dinarjev, ki jih odda podjetju Dogn v Ljubljano.

V.R.

POKLICNA GASILSKA ČETA V KRAJNU OPRAVIČILA SVOJ OBSTOJ

Pred letom je bil v Kranju ustanovljen poklicni gasilski vod. Ustanovitev so narekovali potrebe, saj gasilci-prostovoljci niso bili več kos na logam, zlasti v industrijsko razvitih krajinah na Gorenjskem.

Poklicni gasilski vod je v minulem letu izvedel 31 akcij. Sodeloval je pri 26 požarih, pri reševanjih na vodi, pri dveh prometnih nesrečah in pri reševanju v tovarni. Ob teh priloznostih so rešili za 212 milijonov premoženja. Razen tega so opravili celo vrsto preventivnih akcij. Za še uspešnejše delo pa vod potrebuje več tehnične opreme: avtomobil za kemično reševanje, reševalne pasove, vodni top za gašenje skladisč municipije itd.

—an

TEKMOVANJE REZERVNIH OFICIRJEV

Na seji OO ZROP Kranj so govorili predvsem o letošnjem tekmovanju med občinskimi organizacijami ZROP, ki ga je razpisal Glavni odbor ZROP Slovenije. Tekmovanja, ki so izredno spodbudna, se bodo kar najresnejši ločili. Doseči namejavajo, da bi se čimveč oficirjev in podoficirjev vključilo v organizacijo, doseči nadalje čimvečji uspeh pri izvajanju strokovnega programa, razpečati med člani in ostalo prebivalstvo strokovno literaturo, doseči čimboljši uspeh pri izvenarmadni vzgoji državljanov ter izboljšati materialno in pisarniško poslovanje. Program tekmovanja zajema še 15 drugih točk.

Strelsko tekmovanje med člani bodo izvedli v osnovnih organizacijah, v občinskem in v okrajnem merilu. S tekmovanjem posameznikov z zračno puško bodo pričeli že v tem tednu.

—an

kolektivne filatelistične razstave; najboljši listi pa bodo kasneje razstavljeni na razstavi na Jesenicah.

NOVA USLUŽNOSTNA OBRATA

Zelja prebivalcev v Škofji Loki po uslužnostih obratih — čistilnici in likalnici — bo letos izpolnjena. V čistilnici bodo pričeli z delom konec marca. Cistilni stroj so se že nabavili iz Italije, sedaj samo še preurejajo prostore poleg servisne pralnice, kjer bosta delovala nova obrata.

V.R.

TUDI V ŽIREH OBČINSKI ODBOR LT

Minulo nedeljo je v Žireh prisojeno na ustanovni občni zbor občinskega odbora LT Žiri nad 70 ljudi. Ljubljanski Ljudski tehniki.

V društvu so desedaj delovali tudi radio-elektrik krožek, nadalje krožek modelarjev in avto-moto sekacija. Društvo LT je lani uredilo in opremilo kar dve delavnici za LT, in sicer v prostorih osnovne šole; v zgornjih za tamkajšnje učence, v spodnjih pa za mladince in člane. Denar za opremo, ki je vejljal 63.000 dinarjev, so prispevali tudi OO LT Kranj in občina Žiri. Dejavnost društva LT je torej zavzela tako širino in množičnost, da je bila ustanovljena Občinski odbor LT nujna. Izvolili so 7-članski upravni odbor in 3-članski nadzorni odbor.

Precej so govorili tudi o avto-moto sekcijs, ki je zelo marljiva. Lani je v počastitev 40-letnice izvedla veliko ocenjevanje vožnje na 45 km dolgi progi po Poljanski dolini. Pripravili so tudi tečaj za mopediste, ki ga je obiskovalo 112 tečajnikov. Navzoči so nadalje ugotovili, da se je sekacija tako okreplila, da potrebuje samostojno vodstvo. V ta namen bodo ustanovili AMD Žiri. Izvolili so 5-članski pripravljalni odbor, ki bo izvedel ustanovni občni zbor AMD.

USTANOVNI OBČNI ZBOR

Kranj, 8. februarja.

Danes popoldne ob 16. uri bo v sejni dvorani Zbora prizvajalcem na Okrajnem ljudskem odboru Kranj ustanovni občni zbor Društva socialnih delavcev Slovenije pri kranjski podružnici. Čim boljši uspeh pri izvenarmadni vzgoji državljanov ter izboljšati materialno in pisarniško poslovanje. Program tekmovanja zajema še 15 drugih točk.

Na občnem zboru bodo izvolili upravni odbor, sprejeti pravila društva in program dela za leto. Razen tega bodo na zboru razpravljali tudi o uvajanju enotne kadrovske socialne službe v proizvodnjo.

GORENJSKI STRELCI SO DOBILI 23 NOVIH INSTRUKTORJEV

Pretekli petek se je v prostorih Srednje tehnične teksitelne šole v Kranju končal 6-dnevni tečaj za strelske inštruktorje, ki ga je organiziral Okrajni strelski odbor Kranj. To je bil prvi tovorni tečaj na Gorenjskem. Na tečaju so predaval najvidnejši strelski funkcionarji in izkušeni mojstri-strelci, razen teh tudi dr. Sonja Mejak in Baldo Biziak.

Tečaj je obiskovalo 24 tečajnikov iz raznih krajev Gorenjske, med katerimi so bila redna 3 dekleta. Razveseljiva je tudi ugotovitev, da je bila povprečna starost tečajnikov 21 let. Po

končanem tečaju so tečajniki polagali teoretične in praktične izpite. Mimo praktičnega dela so izpite polagali še iz 8 drugih predmetov. Pokazalo se je, da je etečaj odlično uspel, saj ga je kar 12 tečajnikov opravil z odličnim uspehom, 7 s prav dobrim, 4 z dobrim, le enemu ni uspelopraviti izpita. —an

PROSTOR JE ŽE IZBRAN

Za turistični camping so v Kamniku izbrali travnik ob Nevljici severno od kopališča. Oskrbljen bo z elektriko in vodovodom, v neposredni bližini pa je tudi gostilna.

NEKAJ ZANIMIVOSTI O BLEJSKIH POLETNIH PRIREDITVAH 1959

Blejsko Turistično društvo je v svojem zaključnem poročilu o uspehih minule poletne turistične sezone 1959 objavilo nekaj zanimivih podatkov o kulturnih in zavodno-družbenih prireditvah. — O teh smo sicer ob koncu sezone že poročali, vendar pa nam zaključno poročilo razvrsti nekaj zanimivih podatkov o izvedbi in obsegu celotnega programa. Lahko rečemo, da se redko kateri turistični kraj v Jugoslaviji in morda tudi zunaj naše dežele lahko ponaša s teko urejenim in bogatim kulturno-zavodnim življenjem, kakršno je bilo, denimo, v minulih poletnih sezонаh na Bledu. Samo v sezoni 1959, od 1. maja do konca septembra, je Turistično društvo na Bledu pridelalo 75 raznih predstav. V dvorani Kazinice se jih je zvrstilo 68, 7 pa jih je bilo na prostem, na gradu, v kopališču ter 2 piknika, v Ribnem in v dolini Krme. Mimo tega pa je bilo na Bledu v poletni sezoni 1959 tudi 15 različnih športnih prireditv, med njimi mednarodna regata, nogometna, namiznosteniška, odbojkarska in druga tekmovanja. Ce dodamo k temu še tri večerne promenadne koncerte, je zanjomal koledar skupno 93 raznih prireditv. Celotni program je bil realiziran s 94,6 odstotkom predvidenih prireditv, saj jih je odpadlo samo 5 ali 5,4 odstotka.

Med vsemi predstavami so bile najbolje obiskane folklorne, plesne turnirji in revije moderne in lažke zabavne glasbe. Kulturno-zavodne prireditve so imele navadno manj gledalcev.

Največja prireditve sezone je bila mednarodni žahovski turnir kandidatov od 6. do 30. septembra, ki je vsakodnevno privabljal na Bled veliko število gledalcev. Turnir kandidatov si je povprečno ogledalo vsak dan 619 ljudi. Prireditve v Kazinu je obiskalo 12.173 gledalcev, pobrena vstopina pa je znešala 2 milijona dve sto tisoč dinarjev. Pri družabnih prireditvah je prisostvovalo 4400 gledalcev.

Med vsemi predstavami so bile najbolje obiskane folklorne, plesne turnirji in revije moderne in lažke zabavne glasbe. Kulturno-zavodne prireditve so imele navadno manj gledalcev.

Največja prireditve sezone je bila mednarodni žahovski turnir kandidatov od 6. do 30. septembra, ki je vsakodnevno privabljal na Bled veliko število gledalcev. Turnir kandidatov si je povprečno ogledalo vsak dan 619 ljudi. Prireditve v Kazinu je obiskalo 12.173 gledalcev, pobrena vstopina pa je znešala 2 milijona dve sto tisoč dinarjev. Pri družabnih prireditvah je prisostvovalo 4400 gledalcev.

Na Pomoci
IZ POD STORŽIČA

Kranj, 7. februarja —

Ekipa gorske reševalne službe iz Kranja z zdravnicami dr. Sonjo Mejako je danes ob 14. uri odšla na pomoč pod Storžič. Na pomoč sta baje klicala dva ponesrečenca. Do zaključka redakcije nismo prejeli podrobnejših pojasnil o tej nesreči.

NAD TRIČETRT MILIJONA PREBIVALCEV V BEOGRADU

Stevilo prebivalcev na področju Beograda bo naraslo letos na 772 tisoč na ožjem mestnem območju pa na kakih 565 tisoč. Stevilo v gospodarstvu zaposlenih bo naraslo na dobrih 200 tisoč.

ZDA prve prekinitev atomske premirje z novo jedrsko eksplozijo, poizkušajo pa z razširitevijo atomskega orožja na druge dežele, dati povod za ponovno tekmo v atomskega oboroževanja. Ker je vsak dan bližje sestanek na vrhu, ki je predviden za drugo polovico maja, je očitno, da gre dočelo v krogom k ZDA in na Zahodni sponih, predvsem za to, da bi sestanek med velikimi silami ne uspel.

Toda klub vsem takim in podobnim poizkusom je malo verjetno, da bo mogoče obrniti razvoj do godov v nasprotno smer. Oboroženega tečaja je privela oba bloka v položaj, ko atomska vojna res ni mogoča. — Ravnotežje strah-pred atomskim uničenjem pa ni osnova za trajno sodelovanje med narodi. Edina možnost pot k miru je postopna razročitev, opustitev jedrskih poizkusov in sporazumevanje o vseh najbolj kritičnih problemih. Pod pritiskom svetovnega javnega mnenja bodo velike sile morale to pot tudi ubrali, čeprav bodo pri tem naletete na marsikatere težave.

(Po »Delu«)

POGAJANJA O BLAGOVNI
IZMENJAVI Z LR KITAJSKO

Pričakujemo, da se bodo v kratkem pričela trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in LR Kitajsko o blagovni izmenjavi med obema državama v letu 1960.

OBRASI IN POJAVI

Čudne reči

»Damjan!«

Ko je zasljal prijateljev klic, se je ustavil. Strmel je v pribajajočega in, ne da bi črnil besedo, vrtel v desnici oguljeno aktovko.

»A, ti si! Jaz pa mislim in mislim. Spremenil si se. Lojze, veš, Ali pa te morda prvič vidim v tej kučni in plašču. Ne vem!«

OBVEŠČEVALEC

MALI OGLASI

Mal posestvo prodam zaradi starosti. Resni interesi naj oddajo svoj naslov v oglasni oddelek pod »Ugodno« 410

Prodam debelega prašiča, 130 kilogramov težkega in nekaj metrov mivke (sipe); Jezerska cesta 93, Kranj 392

Dam 30.000 din nagrade tistemu, ki mi preskrbi enosobno stanovanje. — (Zakonca brez otrok). Naslov v oglasnem oddelku 422

Dekle, zaposleno v trgovini, s celodnevno odsotnostjo, nujno isče v bližini Sk. Loke opredljeno sobico. Informacije pri Ani Homan, pečarstvo, Škofja Loka 424

Prodam skoraj nov avto Fiat 600. Poizve se pri Jelenu, na dvorišču št. 1, Kranj 426

Prodam električni motor 1,6 KM in 25 m kabla. Naslov v oglasnem oddelku 430

Po službi bl pomagal pri kmečkem ali drugem delu v Kranju ali okolici. Naslov v oglasnem oddelku 390

Za maškarado, ki jo prireja Partizan Stražišče, Kranj, 20. februarja dvignite rezervirane vstopnice od 15. do 17. tega meseca v gostilni Benedik, Stražišče. 445

Prodam ugodno zazidljivo parcelo ob Jezerski cesti. Naslov v oglasnem oddelku 446

AMD Železniki, proda po ugodnih cenah avtomobil »Tatras« in motorno kolo »Guzzi« v nevozemnem stanju. Rok prijave je do 20. tega meseca. 447

Prodam gajvice. — Naslov v oglasnem oddelku pod »110 kos.« 448

Prodam moško športno kolo »Diamant« skoraj novo. Volčič, Tapetništvo, Kranj 449

Prodam kravo po izbiri, 8 mesecov brejo in prašiča 150 kilogramov težkega. Predoslige 46 450

Prodam motorno kolo »Galeb« — malo vožen. Pušavec Janez, Podnart 451

Lepo otroško posteljino prodam. Naslov v oglasnem oddelku 452

Kvalificiranega čevljarskega pomočnika, veščega finega dela pri izdelavi novih čevljev, isčemo za takojšnjo zaposlitev. Zavod za zaposlevanje invalidnih in drugih oseb, Kranj 453

Trgovskega pomočnika marfakturne stroke za vodjo ekspedita isčemo za takojšnjo zaposlitev. Zavod za zaposlevanje invalidnih in drugih oseb, Kranj 454

Blagovnega knjigovodjo, predpogo ekonomika šola ali triletna praksa v tej stroki, isčemo za takojšnjo zaposlitev. Zavod za zaposlevanje invalidnih in drugih oseb, Kranj 455

Uslužbenka s 6-letno hčerkijo večjo prazno sobo v Kranju ali okolici. Plača dobro. — Ponudbe poslati v oglasni oddelku 456

Nudim brezplačno sobo z vso oskrbo resnemu dekletu. Dr. Polenc, Partizanska 16, Kranj 457

Vsa kleparska dela, razrajevaliva, izvrši hitro in solidno. Kleparstvo, Antolkovič Mirko, Šavška cesta 8, Kranj 458

Auto-moto društvo Cerknica obvešča interese, da bo dne

10. februarja 1960 ob 18. uri pričelo tečaj za voznike mopediste v zadržnem domu Cerknica. 459

Preklicujemo št. bloka 39756, izdanega v Komisiji trgovini Kranj dne 8. januarja 1960. — OZZ, Kranj 460

Majda Orehar in Lučka Kokalj, sta v petek opravili z odhčnim uspehom izpit za strelskoga inštruktorja. Iskreno jima čestitamo. Predški streliči 461

Urtec »Tugo Vidmar« sprejme takoj snažilko za 4 ure dnevno. Ostalo po dogovoru. Uprava 462

OBJAVE

OBVESTILO

Obveščamo prebivalce Kraja, da se bodo do konca februarja 1960 popravljali volilni imeniki.

Vabimo vse državljanje, da pomagajo pri popravljanju volilnega imenika s tem, da se prepišajo, če so vpisani.

Zlasti je potrebno, da se prijavijo vsi tisti, ki v osebni izkaznici nimajo popravljenega prebivališča zaradi uvedbe nove numeracije, kakor tudi visti, ki so se preselili v nova stanovanja v območju mesta, pa niso še prijavili pri prijavnem uradu sprememb prebivališča.

Volilni imeniki so na vpogled na OBLO, Tavčarjeva u. 43-I, soba št. 20 — vsak dan od 9. do 12. ure in v sredah od 14. do 17. ure.

št. 08-2/1-60

Kranj, dne 28. januarja 1960

Oddelek za občno upravo in notranje zadeve OBLO Kranj

Gledališče

PREŠERNOVNO GLEDALIŠČE KRAJNICA

Torek, 9. februarja ob 20. uri Manzari: NAŠI LJUBI OTROCI — red dijaški.

KINO

RADIO, Jesenice: 9. in 10. februarja jugosl. film VELIKO STOLETJE.

PLAVŽ, Jesenice: 9. februarja amer. barv. film. film 20.000 MIL POD MORJEM.

Zirovnica: 10. februarja amer. barv. film 20.000 MIL PO MORJEM.

Koroška Bela: 9. februarja ital. film RIMLJANKA.

Bled: 9. do 11. februarja jugoslovanski film SKOZI VEJE NEBO. — Predstave vsak dan od 17. in 20. uri.

Radovljica: 9. februarja ob 20. uri ter 10. februarja ob 17.30 in 20. uri amer. cir. film AVTOBUS NA STRANSKIH POTEH.

STORŽIČ, Kranj: 8. februarja ob 10. uri matineta angl. barv. vistav. filma NEPRIČA KOVANA LJUBEZEN, ob 16. 18. in 20. uri pa amer. cir. film INTERPOL — igrajo Anita Ekberg, Victor Mature. 9. februarja ob 10. uri matineta

KOVINAR — tovarna tekstilnih strojev Kranj sprejme naslednje delavce:

1 transportnega delavca

1 strugarja

3 nekvalificirane delavce ali polkvalificirane delavce kovinske stroke.

Ponudbe pošljite na upravo podjetja.

O S M R T N I C A

Vsem znancem in prijateljem ter sorodnikom naznanjam žalostno vest, da je po težki in mučni bolezni umrl naš dobrati, mož

STULAR ANTON

Iz Zg. Kokre. Pogreb bo v ponedeljek, dne 8. februarja 1960 na pokopališču v Kokri.

Kokra, Ljubljana, Bistrica, Kranj

dne 8. februarja 1960

Zaludoči: Žena Nežka, sin Tonči,

hčerke: Marica, Vera in Ivica

iz Zg. Kokre. Pogreb bo v ponedeljek, dne 8. februarja 1960 na pokopališču v Kokri.

Kokra, Ljubljana, Bistrica, Kranj

dne 8. februarja 1960

Zaludoči: Žena Nežka, sin Tonči,

hčerke: Marica, Vera in Ivica

iz Zg. Kokre. Pogreb bo v ponedeljek, dne 8. februarja 1960 na pokopališču v Kokri.

Kokra, Ljubljana, Bistrica, Kranj

dne 8. februarja 1960

Zaludoči: Žena Nežka, sin Tonči,

hčerke: Marica, Vera in Ivica

iz Zg. Kokre. Pogreb bo v ponedeljek, dne 8. februarja 1960 na pokopališču v Kokri.

Kokra, Ljubljana, Bistrica, Kranj

dne 8. februarja 1960

Zaludoči: Žena Nežka, sin Tonči,

hčerke: Marica, Vera in Ivica

iz Zg. Kokre. Pogreb bo v ponedeljek, dne 8. februarja 1960 na pokopališču v Kokri.

Kokra, Ljubljana, Bistrica, Kranj

dne 8. februarja 1960

Zaludoči: Žena Nežka, sin Tonči,

hčerke: Marica, Vera in Ivica

iz Zg. Kokre. Pogreb bo v ponedeljek, dne 8. februarja 1960 na pokopališču v Kokri.

Kokra, Ljubljana, Bistrica, Kranj

dne 8. februarja 1960

Zaludoči: Žena Nežka, sin Tonči,

hčerke: Marica, Vera in Ivica

iz Zg. Kokre. Pogreb bo v ponedeljek, dne 8. februarja 1960 na pokopališču v Kokri.

Kokra, Ljubljana, Bistrica, Kranj

dne 8. februarja 1960

Zaludoči: Žena Nežka, sin Tonči,

hčerke: Marica, Vera in Ivica

iz Zg. Kokre. Pogreb bo v ponedeljek, dne 8. februarja 1960 na pokopališču v Kokri.

Kokra, Ljubljana, Bistrica, Kranj

dne 8. februarja 1960

Zaludoči: Žena Nežka, sin Tonči,

hčerke: Marica, Vera in Ivica

iz Zg. Kokre. Pogreb bo v ponedeljek, dne 8. februarja 1960 na pokopališču v Kokri.

Kokra, Ljubljana, Bistrica, Kranj

dne 8. februarja 1960

Zaludoči: Žena Nežka, sin Tonči,

hčerke: Marica, Vera in Ivica

iz Zg. Kokre. Pogreb bo v ponedeljek, dne 8. februarja 1960 na pokopališču v Kokri.

Kokra, Ljubljana, Bistrica, Kranj

dne 8. februarja 1960

Zaludoči: Žena Nežka, sin Tonči,

hčerke: Marica, Vera in Ivica

iz Zg. Kokre. Pogreb bo v ponedeljek, dne 8. februarja 1960 na pokopališču v Kokri.

Kokra, Ljubljana, Bistrica, Kranj

dne 8. februarja 1960

Zaludoči: Žena Nežka, sin Tonči,

hčerke: Marica, Vera in Ivica

iz Zg. Kokre. Pogreb bo v ponedeljek, dne 8. februarja 1960 na pokopališču v Kokri.

Kokra, Ljubljana, Bistrica, Kranj

dne 8. februarja 1960

Zaludoči: Žena Nežka, sin Tonči,

hčerke: Marica, Vera in Ivica

iz Zg. Kokre. Pogreb bo v ponedeljek, dne 8. februarja 1960 na pokopališču v Kokri.

Kokra, Ljubljana, Bistrica, Kranj

dne 8. februarja 1960

Zaludoči: Žena Nežka, sin Tonči,

hčerke: Marica, Vera in Ivica

iz Zg. Kokre. Pogreb bo v ponedeljek, dne 8. februarja 1960 na pokopališču v Kokri.

Kokra, Ljubljana, Bistrica, Kranj

dne 8. februarja 1960

Veliki baloni proučujejo meteorološke pogoje v stratosferi

Prvi podatki, ki so jih dobili s puščanjem velikih zrakih balonov

ZEMLJA POSTAJA TOPLEJSA

Po mnenju ameriškega učenjaka Lansberga je na Zemlji od stoletja do stoletja topleja. Toploota se poveča vsakih 100 let za 2 do 3 stopinje Celzija. Z raziskovanjem znanstvenikov v geofizikalnem letu so ugotovili, da se je led na morju okrog severnega tečaja v zadnjem stoletju stanjal za polovico. Drevna meja se čedalje bolj pomika proti severu. Drevje v Laponiji se je v zadnjem stoletju razširilo kar za 5 kilometrov na sever. Ugotovljajo tudi, da se čedalje bolj krčijo ledeniki na visokih planinah.

B o d i c e

Morda utegne dogodek, ki sem ga bil slišal pred časom, koristiti našim gostircem v prihodnji sezoni.

△ Ura je bila 6.20 zjutraj, ko je avtobus obstal pred nekim hotelom na Bledu. Vstopilo je šest tujev — letovičarjev, ki so hiteli v Lesce na jutranji brzovlak. Eden izmed njih mi je začel prijazno pripovedovati o tem in onem. Zaupal mi je, da so bili 14 dni na Bledu in da jim je hudo žal, ko se morajo posloviti od tega lepega kraja. Samo slovo od hotela je bilo hudo žalostno, saj jim že zajtrka niso dali. Osebje hotela namreč ob tem času še prihaja na delo. Se pravi — nikogar ni bilo, ki bi odhajajočim postregel s kavo.

△ Pa še tole mi je povedal zgovorni tujec. — Navadno je obedoval ob pol drugi uri. Nekoč mu je natakar prinesel juho, potem pa ga ni bilo več na spregled. Gost je čakal 15 minut in ko ni bilo nikogar, ki bi mu prinesel še ostale jedi, je poklical natakarja iz sosednega rajona. Le-ta pa mu je razložil, da zaman čaka na ostale jedi, ker je natakar, ki je prinesel juho že prost. Tako preklicano se mu je mudilo, da ni utegnil postreči gosta do kraja. — Podrobnejše razmišljjanje o teh dveh na videz nepomembnih dogodkih je merda popolnoma odveč. Menim pa, da ne bo čisto odveč, če bodo naši gostinci razmišljali tudi o takih primevrih.

△ V nedeljo, 31. januarja so vrteli na Jizerskem film ZGODBA O GLENN MILLERU. — Glavna privlačnost filma je sededa glasba. Prav v tem grmu pa tiči zajec. Stavim, da gledalci — to pot Jezerjani — niso imeli od filma popolnoma nič. Povrnili so se namreč v čas nemega filma. Zvočna aparatura je bila menda pokvarjena, pa se fige ni dala od sebe, da o kakršnemkoli glasu ne govorim. Jezerjani so bili menda zelo navdušeni, saj so si čudovito spočil ušesa.

Vas pozdravlja Vaš bodičar!

TONE SVETINA LOVČEVA HČI

Riše Milan Batista

46.

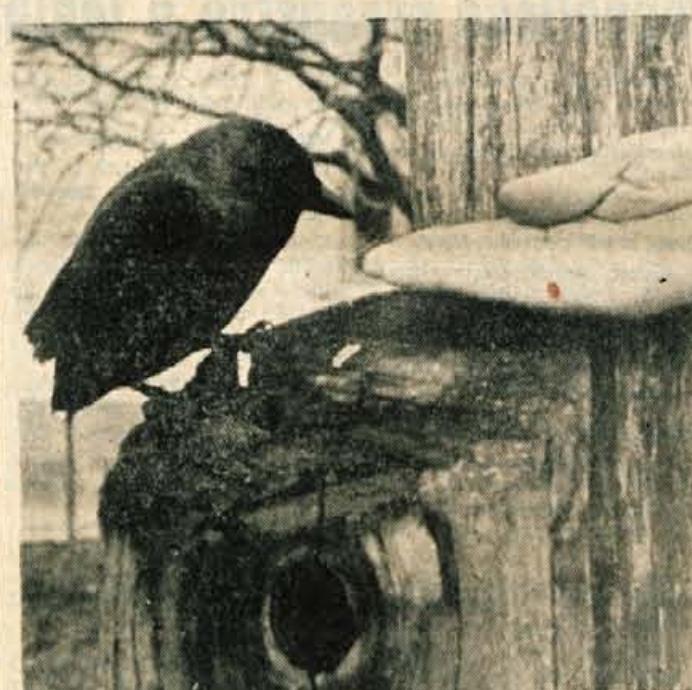
47.

48.

Plastična televizija

Zahodnonemški fizik Karel Schenk je nedavno pokazal svoj izum, ki omogoča gledanje televizijskih sporedov v treh dimenzijah. Schenkova izum se stavlja načinki, katerih eno steklo prestreže štiri petine prejete svetlobe. Opazovalec si natake ta očala in gleda reliefske slike na televizijskem zaslonsu. Učinek nastane zato, ker levo in desno oko sprejemata različno močno svetlobo. Slabša svetloba potrebuje dalj časa, da pride do ustreznega možgarskega centra. Zato možgani registrirajo sliko z določeno zamudo, torej delček sekunde potem, ko zaznajo prvo sliko, ki prihaja skozi navadno steklo. Zaradi te neznatne časovne razlike dobijo človek občutek, da gleda plastično podobo.

Na Oreku pri Kranju je ondan naš fotoreporter »ujel« tale posnetek. Kavka, ki jo vidite na sliki, se je udomačila in se potepa po vasi, skakla po ograjah in celo »ogovarja« mimo-idoče. Tudi ko je videla izproženo roko, je brž iz radovednosti pogledala, če ni morda v njej kaj zanjo

Moskovska »Izvestja« so nedavno objavila članek novega predsednika Akademije medicinskih ved ZSSR, kancerologa Nikolaja Blohina o novih na-

črtih sovjetske znanosti za zatiranje raka.

Blohin trdi, da si bodo sovjetski znanstveniki v prihodnje prizadevali, da bi našli kemična sredstva za zatiranje raka, priporočil pa je, da bodo pri tem upoštevali s poskusi preverjeno dejstvo, da zdravljenje s kemičnimi sredstvi samo po sebi ne more roditi začlenjenih sadov. Rekel je tudi, da so doslej že delali poskuse z 10 različnimi kemičnimi snovmi.

Kar zadeva dosežene uspehe, poudarja prof. Blohin, da je o njih še prezgodaj govoriti. Priponomina pa, da že dejstvo samo, da je možno zdraviti dol-

črtih sovjetske znanosti za zatiranje raka.

Blohin trdi, da si bodo sovjetski znanstveniki v prihodnje prizadevali, da bi našli kemična sredstva za zatiranje raka, priporočil pa je, da bodo pri tem upoštevali s poskusi preverjeno dejstvo, da zdravljenje s kemičnimi sredstvi samo po sebi ne more roditi začlenjenih sadov. Rekel je tudi, da so doslej že delali poskuse z 10 različnimi kemičnimi snovmi.

Kar zadeva dosežene uspehe, poudarja prof. Blohin, da je o njih še prezgodaj govoriti. Priponomina pa, da že dejstvo samo, da je možno zdraviti dol-

črtih sovjetske znanosti za zatiranje raka.

Blohin trdi, da si bodo sovjetski znanstveniki v prihodnje prizadevali, da bi našli kemična sredstva za zatiranje raka, priporočil pa je, da bodo pri tem upoštevali s poskusi preverjeno dejstvo, da zdravljenje s kemičnimi sredstvi samo po sebi ne more roditi začlenjenih sadov. Rekel je tudi, da so doslej že delali poskuse z 10 različnimi kemičnimi snovmi.

Kar zadeva dosežene uspehe, poudarja prof. Blohin, da je o njih še prezgodaj govoriti. Priponomina pa, da že dejstvo samo, da je možno zdraviti dol-

Direktor ameriške agencije za astronomiko in vesolje dr. Keith Glennen je izjavil, da bo v prihodnjih šestih mesecih sedem izbranih ameriških astro-

NESREČE IN NOVOLETNI PRAZNIKI

V treh dneh novoletnega praznovanja se je v Združenih državah v številnih nesrečah ubilo 376 ljudi. Od tega jih je 275 umrlo zaradi prometnih nesreč, 45 pri požarih in 56 pri drugih nesrečah.

ravtor napravilo svoj prvi let z raketo čez Atlantski ocean.

Glennen je nadaljeval, da bo tak polet opravljen v okviru priprav na polet rakete »Redstone«, ki deluje podobno kot raketni V-1 in V-2 med drugo svetovno vojno.

Prvi polet bodo astroravti na-

pravili v posebnih kabinih, lan-

siranih z raketo »Redstone«, ki

deluje podobno kot raketni V-1

in V-2 med drugo svetovno vojno.

— Ah, zaboga, je zašepetal.

Stegnil je roko in se lahko dotaknil R. Daneelovega obrazca.

R. Daneel se ni premaknil, temveč je mirno gledal robotičarja.

— Zaboga, je skoraj zajecjal doktor Gerrigel, — to je robot.

— Precej časa ste potrebovali, da ste to ugotovili, je suho pripomnil Balej.

— Tega nisem pričakoval. V svojem življenju še kaj takega nisem videl. Izdelek Zunanjega Sveta?

— Da, je rekel Balej.

— Da, zdaj je očitno. Njegova drža. Način govorjenja. Gospod Balej, to vendarle še ni popolna imitacija.

— Toda zelo dobra, kajne?

— Ah, čudovita. Dvomim, da bi mogel kdorkoli na prvi pogled v njen prepoznavni robota. Zares sem vam hvalezen, da ste mi nudili priložnost, da sem ga videl. Ali ga smem pregledati? — Robotičar je hitro vstal.

Balej pa je stegnil roko. — Prosim vas, doktor. Samo trenutek.

Najprej moramo vendarle pojasnititi umor.

Torej je to resnica? — Doktor Gerrigel je bil hudo razočaran.

— Mislim sem, da je bila to le preteza in da ste hoteli videti, koliko časa bom potreboval, da bom spoznal ...

— Tisto o umoru je čista resnica, dr. Gerrigel. In zdaj mi po-

volje: če bi konstruirali humanoidnega robota kakršen je ta, da bi njegovi možgani vsebovali kvalitete, kolikor mogoče bolj podobne kvalitetam človeških možgan?

— Seveda.

— Prav. Ali ne bi bilo mogoče izdelati takih humanoidnih možgan brez Prvega zakona? Morda bi ga lahko slučajno pozabil.

Vi pravite, da tako teorija ni poznana. Samo dejstvo, da je ne-

poznama, pomeni, da bi konstruirjal lahko izdelal možgane brez

Prvega zakona. Oni ne bi vedeli na kaj morajo paziti.

Doktor Gerrigel je odločno stresel glavo. — Ne, kaj takega je nemogoče.

— Mislite zares? Pa si oglejmo Drugi zakon ... Daneel, daj mi svoj revolver.

Balej niti za hip ni premaknil oči z robota. Z roko je trdo

stiskal svoje orožje.

R. Daneel je mirno rekel: — Evo ga, Elijah — in mu ga ponudil z držanjem naprej.

Balej je rekel: — Detektiv nikoli ne sme odložiti svojega orožja, toda robot ne more izbirati — ubogati mora človeka.

— Razen takrat, gospod Balej, je dejal doktor Gerrigel, — kadar lahko poslušnost privede do kršenja Prvega zakona.

Isaac Asimov
33

Jeklene kletke

— Mislite torej, da brez teh zakonov ni teorije?

— Kolikor vem ne, a verjemite mi, da vem, — se je samoza-

vestno nasmehnil, — da vem dosti tega.

— In robot v vgrajenim Prvim zakonom nikakor ne bi mogel ubiti človeka?

— Nikoli. Razen, če tak umor ne bi bil čisto slučajen, ali pa, če bi bilo potrebno, da bi s tem rešil življenje večjemu številu ljudi. Toda v obeh takih primerih bi pozitronski potencial uničil njegove možgane in jih nikoli več ne bi mogli popraviti.

— V redu, — je rekel Balej. — Vse to se nanaša na situacijo na Zemlji. Drž?

— Da. Tako je.

— Kako pa je z Zunanjimi Svetovi?

Dr. Gerrigelova samozavest je nekoliko splahnela. — Dragi gospod Balej, ne morem govoriti o stvareh, ki jih ne poznam: prepričan pa sem, če bi bili nonasenonski pozitronski možgani kjerkoli skonstruirani, ali če bi bila izdelana za to potrebna matematična teorija, bi mi o tem slišali.

— Ste prepričani v to? Dovolite mi, da vam povem neko misel, dr. Gerrigel. Upam, da nimate nič proti.

— Ne. Sploh ne. — V nemirnem pričakovovanju je pogledal najprej Baleja, potem pa R. Daneela. — Konec koncov če je to tako pomembno, kot pravite, me bo veselilo, da vam bom lahko po-

magal.

— Hvala, doktor. Rad bi vas vprašal, zakaj izdelujejo humanoidne robe? Spomnil sem se namreč, da sam ne vem vzroka za to. Zakaj mora imeti robot glavo in štiri okončine? Zakaj mora biti več ali manj podoben človeku?

— Reči hočete, zakaj jih ne grade funkcionalno kot katerikoli drugi stroj?

— Točno, — je rekel Balej, — zakaj ne?

Doktor Gerrigel se je nasmehnil. — Zares, gospod Balej, prepozno ste se rodili. Zgodna literatura o robottih je polna diskusij o tem in polemika je bila strašna. Ce želite prečitati zelo dobro knjigo o debati med funkcionalisti in antifunkcionalisti, vam lah-

ko priporočim Hanfordovo »Zgodovino robotike«. Vsebuje minimalno matematiko. Mislim, da vas bo zanimalo.

— Prečital jo bom, — je potrežljivo rekel Balej. — Ampak zdaj bi prosil, če bi mi vi povedali kaj o tem.

— Ekonomska stran je bila odločilna. Poslušajte, gospod Balej, če bi vi bili nadzornik na farmi, ali bi vam bilo ljubše, da bi kupili traktor s pozitronskimi možgani, kosilnico, brano, aparatu za molzenje, avtomobil ali kaj drugega in da bi bilo vse to opremljeno s pozitronskimi možgani; ali pa bi vam bilo ljubše, da bi imeli en edini stroj, robova z enim edinim pozitronskim možganom, ki bi vsem tem upravljal. Opozorjam vas, da predstavlja druga alternativa le petdesetino ali stotino stroškov prve.

— A zakaj ravno človeške oblike?

— Zato, ker je človeška oblika edina oblika v prirodi, ki je po svojem namenu uspešno generalizirana. Mi nismo specializirane živali, gospod Balej, seveda, če ni govorja o našem živčnem sistemu in še o nekaterih malenkostih. Ce želite skonstruirati neko obliko, ki naj bo prilagojena mnogim stvarem, tedaj ne morete najti boljše, kot je človeška oblika. Razen tega sliči tudi vsa naša tehnologija na človeških oblikah. Avtomobil ima na primer kontrole narejene tako, da lahko z njimi upravlja samo človek z rokami in nogami, določene oblike in velikosti, z določenimi lastnostmi. Celo tako preprosti predmeti kot so stoli in mize, noži ali vilice, so izdelani po človeških merah in prilagojeni človeškemu načinu življenja. Lažje je izdelati robe podobne človeku, kakor pa radikalno spremeniti filozofijo vsega našega orodja.

— Razumem. To se mi zdi pametno. In zdaj doktor, ali je res, da robotičarji na Zunanjih Svetovih izdelujejo mnogo bolj humanoidne robe od naših?

— Verjamem, da je tako.